

Din moral er dårligere enn min

Justisminister Jøran Kallmyr (Frp) har skapt debatt om redningsaksjoner i Middelhavet. Foto: Gorm Kallestad, NTB scanpix

Kommentar

Therese Sollien,
kommentator

Det har stormet heftig i vannglasset etter at justisminister Jøran Kallmyr (Frp) uttrykte seg dumt og Aftenbladets fripenn Sven Egil Omdal deretter fortalte en dårlig vits.

Nok en debatt på bekostning av den viktige saken det egentlig dreide seg om.

Vi er bekymret for at de private redningsaksjonene i Middelhavet gjør at flere flyktninger tør å krysse fra kysten av Afrika til Europa, sa Kallmyr til NRK i forrige uke, og la til at «det kan utløse at flere flyktninger velger å krysse havet enn de private noensinne kan redde».

Utsagnet kunne ikke gå upåaktet hen, godt hjulpet av NRKs overskrift «Kallmyr advarer mot å redde båtflyktninger».

Det vil seg liksom ikke med Fremskrittspartiets justisministere. Her var det nok en i rekken som trampet i klaveret med begge føttene. Var han mer bekymret for at det kommer flyktninger enn at folk drukner? Skjønner han ikke at folk flykter fra elendighet?

Uberørt av død og pine

Det manglet i hvert fall ikke på vilje til å tolke justisministeren så vrangt som mulig. «Kjære Jøran, jeg kan fortelle deg hvordan døde barn lukter, men jeg ønsker at du skal få slippe å sovne til den lukten hver kveld», lød det i et mye delt Facebookinnlegg.

Sjelden har ordet «kjære» virket mer malplassert. Innlegget fortsatte med morbid patos: «Hvor langt unna må et barn

som drukner være før du som menneske slutter å bry deg? To meter? To hundre meter? Eller slutter du å bry deg når barnet som drukner, befinner seg to hundre mil unna?»

Kunne Kallmyr ha uttrykt seg bedre? Med fordel kunne han det. Man kunne håpe at landets justisministere etter hvert innså at man må formulere seg klokt når de omtaler så betente temaer som flyktninger. Men å anklage ham for å være uberørt av druknede barn skulle man kunne håpe var under debattens verdighet. Det syntes tydeligvis ikke Dagbladet, som publiserte innlegget i sin helhet.

Krenk meg på mandag

Da var Aftenbladets fripenn Sven Egil Omdals respons på Twitter tross alt mer spisselig. «Hvis valget sto mellom å redde en druknende Jøran Kallmyr og å gå på kino, hvilken film ville du sett», spurte han sarkastisk.

Det var en variasjon over en gammel vits - en ganske dårlig vits, får man legge til. Men det var også det hele. Vitsen kan sammenlignes med en plump karikaturtegning, et oppgitt spark, som i rettferdighetens navn skal sies å sparke oppover. En avis kommentator er ikke mektigere enn en statsråd.

Lite å bli krenket av, spør du meg. Det forhindret likevel ikke høyresidens argeste våpendragere fra å spenne hanen på tastaturet og anklage Omdal for alt fra dehumanisering til hatprat. Hvor ble alle selverklærte Charlier av?

Redning for menneskesmuglere

Det ergerlige er at det er her debatten ender opp. Den egentlige debatten, om ideelle organisasjoners redningsvirksomhet i Middelhavet, er i motsetning til denne en interessant diskusjon.

Det er dessuten en internasjonal diskusjon.

Ved hjelp av overvåkingen av båttrafik-

Den egentlige debatten, om ideelle organisasjoners redningsvirksomhet i Middelhavet, er i motsetning til denne en interessant diskusjon

”

ken, det automatiserte identifikasjonssystemet AIS, som skal hindre kollisjoner og er gratis tilgjengelig på Internett, kan hvem som helst se hvor alle verdens registrerte båter befinner seg i sanntid. Det kan menneskesmuglere også.

Når redningsskip legger seg tett opp mot kysten utenfor Libya, kan det skape falsk trygghet og få flere til å legge ut på en farefull ferd.

Temaet har de siste årene skapt stor debatt i EU. Italiensk påtalemyndighet har etterforsket NGO-ansatte for å bidra til menneskesmugling.

Flyktningrutens forlengede arm

Direktøren for det europeiske grense- og kystvaktbyrået Frontex, Fabrice Leggeri, sa i 2017 til Reuters at man måtte finne en balanse mellom å redde liv og å sørge for at handlingene ikke ga næring til kriminell virksomhet «ved å oppfordre de kriminelle til å tilpasse sin modus operandi til det faktum at det kommer fartøy på vei mot Libya».

Legger man godviljen til, kunne man tolke Kallmyr i retning av å mene noe lignende. Men nei da, det skulle straks tolkes som at justisministeren mente at man ikke skulle redde folk - barn, til og med - som kavet rundt i havet.

Så ille var det at Kallmyr måtte presisere overfor TV2 at alle har en plikt til å hjelpe dersom man kommer over en båt med flyktninger som går ned.

«Hvis vi skal ha private hjelpeorganisasjoner som skal hjelpe, så må det skje i samarbeid med myndighetene slik at de ikke blir en forlenget arm av flyktningruten, men av hjelpeapparatet», sa han.

Tenk om han hadde formulert seg sånn i utgangspunktet, så hadde diskusjonen kanskje heller dreid seg om sak istedenfor hvem som hadde den beste moralen.

Men tenk også om man hadde klart å tolke ham med litt mindre vrangvilje. Det er lov å drømme.